

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrto leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrto leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 13. marca 1867. ~

Gospodarske stvari.

Kako naj se gozdi oskrbujejo.

Doslej se gozdi veči del niso nič oskrbovali; ali čas je prišel, da mora človeški um zdaj tudi v gozde svojo skrb obračati. Ta skrb zadeva najprej mladi les, to je, mladi sadež, potlej pa tudi še staro hosto.

Tukaj bomo več reči zaporedoma imenovali, ktere tako oskrbovanje zadevajo.

1. Mladi sadež. Dokler je v sadežu drevje še majhno, se v takem sadežu, posebno če je stari les vès izsekan in zemlja z večletnim sprstenelim listjem zelo gnojna, rado gosto šavje, roževje itd. zaplodi in tako preraste, da mlado drevje zatopí. Tako šavje naj se poruje, kar bo mladim drevesom na dve strani hasnilo: prvič pride po tem mlado drevje na solnce in zrak, in drugič se zemlja, če se tako roževje s korenino izruje zrahlja. Šavje pa naj se domú spelja in zgnoji, da bo še tretji in ne majhen dobiček dalo. To delo naj se ena leta zaporedoma opravlja, in drevjiče bo naglo rastlo; kadar bo tri, štiri sežnje visoko, ne bo ondi nobenega šavja več najti, ker bo les poleti tako košat, da se bo vsa druga zelenjad zadušila, in listje bo zemljo gnojilo, da se bo v malo letih debela sprstenina naredila. Zdaj bo treba tak sadež iztrebiti, to je, vse krevljasto, zastalo, slabotno in ostarično lesovje izsekati, in mladi les, če hočemo visoko drevje zrediti, toliko izrediti in kar kaže oklestiti, da bo drevje prostor rasti imelo. Prav veliko drv, obročev itd. se bo s takim potrebnim in koristnim trebljenjem brez škode dobilo, nekaj boljšega lesa se bo tudi lahko presadilo in bo mesta, kjer ga manjka, zagostilo. Kmalu bo tak iztrebljen gaj tako veselo rastel, da ga bo pozneje še enkrat treba izrediti. Desetkrat prej bo tako oskrbljen mlad sadež lep gaj postal, kakor brez oskrbovanja, posebno če je les že po svoji natori naglo rašč, kakor postavimo, jelša, murba itd. To velja od listnikov. Bodekovje pa se mora, ko je mlado drevje ped visoko, smreke, jeli itd., če je pregosto, presaditi in šavje poruvati, ki med majhnimi smrečicami še rado raste.

2. Stari les in visoki gozdi. V starih gajih in visocih gozdih ni drugzega storiti kakor to, da se, kar sneg ali vihar polomi, iz gozda spravi in v prid obrne, in pa gnoj v gozdu ohrani, in kadar je drevje pregosto, kar je bolj revnega, izseka in iztrebi in drugemu drevju prostor dá.

Gnoji se gozd s svojim listjem, ki je najboljši hostni gnoj, ker korenine pokrije in greje, in pa z drugim drobižem, ki z drevja pade in strohni. Torej, če hočemo gozde v dobrem stanu ohraniti, se a) listje ne sme vsako leto povsod grabiti, ampak vsaj na tretje leto naj se pustí, da segnjije, sprsteni

in korenine pokrije; to je, če ima gozd globoko zemljo. Če je pa svet zelo peščen ali pust, naj se listje ondi nikoli ne grabi, da les odejo, gnoj in živež imá; b) tudi smrekam in jelkam se veje ne smejo obsekati in za nastel rabiti, ker ondi smola iz drevesa solzi, in drevó slabí, če hočemo lepe smreke izrediti. Če nastilja manjka in se mora z drobno sesekanimi smrekovimi vejami nastiljati, naj se vsaj bolj nekazna drevesa obsekajo, katerih je manj škoda, ali taka, ktera so namenjena za kurjavo ali za oglje kmalu posekana biti; c) kjer se bršlin zaplodi, treba ga je iztrebiti, da se po drevji ne razprosti in mu soka ne izpije; in d) v smrečji in drugem bodekovji se drevesa ne smejo goliti, da bi se smola nabirala, ker se tak les brž spridi. Le samo tiste smreke, ktere se imajo prihodnjo zimo posekati, se smejo tako načeti, da se smola dobí.

Gospodarske skušnje.

* Kako se ravnati pri kupovanji bčel? — Gospodarski šlezki list priporoča to-le: Panj (ulj) je tem bolji, čem močnejši je. Čem več ima tedaj bčel, toliko več je vreden, ako je tudi sicer dober. Množica bčel se poleti pozná po tem, da močno letajo, pozimi pa močno šumé, ako potrkaš na panj in uho nastaviš k žrelu. Dober panj ne sme imeti prestarega satovja. Kdor kupuje panjove, naj gleda, da dobí eno- ali dveletne, k večemu triletne. Dober panj mora tudi imeti mnogo medú, da bčel ni treba pasti. V pozni jeseni ali pozimi ne kupuj bčel, ker ne moreš prevdariti, koliko imajo medú. Najbolji čas za nakupovanje je spomladi ali kadar bčele rojijo. Kar pa se tiče rojev, kupi le takih, ki so bili maja meseca ali pa v prvi polovici rožnika (junija). Poznejši roji te stanejo predrago, kajti takim moraš navadno pokladati v jeseni veliko medú. Dober panj ne sme biti brez matice. Ako kupiš bčele blizo, moraš panjove na svoje mesto postaviti, že predno prvokrat izletijo, sicer zaide preveč bčelic, ki letijo na svojo prejšnjo domačijo. Roji pa naravnost po rojenji se smejo postaviti v vsak pripraven kraj.

Gospodarske novice.

* Pridelek tobaka. — Po angležkem časniku „Dail. Telegr.“ se vsako leto po vsem svetu pridela 865 milijonov funtov tobaka, in sicer v Azii 310 milijonov, v Evropi 282, v Ameriki 245, v Afriki 24, v Avstralii 1 milijon. — Ali je gotovo tako ali ne, tega ne vemo; na vsak način je dima dovelj na svetu!

* Pridelek kave. — Kave (koféta) se po celem svetu pridela le 600 do 700 milijonov funtov. Tega